

Бурбеца В.В., студентка,
Навчально-науковий юридичний інститут,
Національний авіаційний університет, м. Київ, Україна
Науковий керівник: Толкачова І.А., к.ю.н.

ЩОДО ВАЖЛИВОСТІ РАТИФІКАЦІЇ РИМСЬКОГО СТАТУТУ МІЖНАРОДНОГО КРИМІНАЛЬНОГО СУДУ В УКРАЇНІ

Міжнародний кримінальний суд (далі – МКС) є постійним органом, що має повноваження здійснювати юрисдикцію стосовно осіб, відповідальних за особливо тяжкі злочини, які викликають занепокоєння міжнародного співтовариства та доповнює національні органи кримінальної юрисдикції [1]. Документом, що закріплює заснування, юрисдикцію, повноваження МКС є Римський статут, який прийнятий 17 липня 1998 року (набрав чинності 1 липня 2002 року).

Від імені України Римський статут МКС підписав Постійний представник України при ООН Єльченко В.Ю. ще 20 січня 2000 року, однак, на даний час, документ і досі не ратифіковано, а отже Україна – одна з держав, які не визнали юрисдикцію МКС в повному обсязі.

Однією з причин цього є Висновок Конституційного Суду України щодо невідповідності деяких положень Римського статуту [2]. В ст. 1 Статуту вказано, що МКС «доповнює національні органи кримінальної юрисдикції». Можливість такого доповнення судової системи України не передбачена розділом VIII «Правосуддя» Конституції України. Це дає підстави для висновку, що абзац десятий преамбули та стаття 1 Статуту не узгоджуються з положеннями частин першої, третьої статті 124 Конституції України, а тому приєднання України до цього Статуту відповідно до частини другої статті 9 Конституції України можливе лише після внесення до неї відповідних змін.

Останні 4 роки Україна декілька разів робила спроби визнати юрисдикцію МКС, зокрема 25 лютого 2014 року Верховна Рада України ухвалила Заяву до Міжнародного кримінального суду про визнання Україною юрисдикції міжнародного кримінального суду щодо скоєння злочинів проти людяності вищими посадовими особами держави, які призвели до особливо тяжких наслідків та масового вбивства українських громадян під час мирних акцій протестів у період з 21 листопада 2013 року по 22 лютого 2014 року. Наступним документом є постанова Верховної Ради України «Про Заяву Верховної Ради України «Про визнання Україною юрисдикції Міжнародного кримінального суду щодо скоєння злочинів проти людяності та воєнних злочинів вищими посадовими особами Російської Федерації та керівниками терористичних організацій «ДНР» та «ЛНР», які призвели до особливо тяжких наслідків

та масового вбивства українських громадян». Ця заява означає визнання Україною юрисдикції МКС ad hoc, тобто «для конкретного випадку». Однак, в такому випадку Україні не надається повний обсяг прав як у держав, що ратифікували Римський статут.

Варто зазначити, що 02.06 2016 р. Верховна Рада України прийняла Закон України «Про внесення змін до Конституції України (щодо правосуддя)» [3]. В редакції цього Закону ч. 6 ст. 124 Конституції України встановлює, що Україна може визнати юрисдикцію Міжнародного кримінального суду на умовах, визначених Римським статутом Міжнародного кримінального суду, але дана норма вступає в дію через 3 роки після її прийняття.

Таким чином, Україна вже стала на шлях повної ратифікації Статуту. В кінці цього шляху Україна буде користатися перевагами прийняття юрисдикції МКС.

МКС заснований не з політичних міркувань, щоб вирішити конкретне завдання, а як вимога світового співтовариства, з дотриманням необхідних міжнародних норм, а отже ратифікація Україною Статуту суду підвищить імідж нашої держави на міжнародній арені, сприятиме відповідності національного законодавства міжнародним стандартам, створить додатковий механізм захисту прав людини.

Література

1. Римський статут Міжнародного кримінального суду від 17.07.1998 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/995_588.

2. Висновок Конституційного суду України від 11 липня 2001 р. N 3-в/2001 у справі за конституційним поданням Президента України про надання висновку щодо відповідності Конституції України Римського Статуту Міжнародного кримінального суду [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/v003v710-01>.

3. Про внесення змін до Конституції України (щодо правосуддя): Закон України від 02.06.2016 р. / Відомості Верховної Ради України. – 2016. – № 28. – Ст. 532.

4. Цюкало В. Ю. Щодо участі України в Римському статуті Міжнародного кримінального суду. Аналітична записка [Електронний ресурс] / В. Ю. Цюкало // Режим доступу: <http://www.niss.gov.ua/articles/1471>.